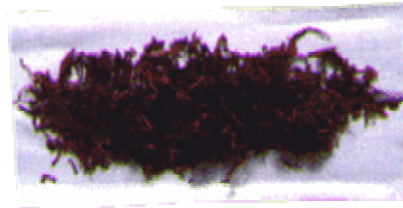

Preambul:

„Se spune că odată a fost o foamete mare și că întreg pământul era neroditor. După multe rugăciuni, Marele Spirit a trimis o fecioară fără straie să facă pământul din nou roditor și să salveze oamenii. Ea a atins pământul cu mâna stângă și acolo au răsărit cartofii și porumbul și pământul a devenit fertil. Oamenii au mulțumit atunci zeilor, însă după o vreme au vrut mai mult. Marele Spirit a retrimis fecioara fără straie și a atins pământul cu mâna dreaptă și acesta a dat naștere vegetației. S-a așezat și pe tot pământul rămas a încolțit tutunul. „

Există două interpretări ale acestei legende:

- (1) că tutunul a fost un dar pentru minte, așa cum cartofii și porumbul au fost pentru stomac
- (2) că **tutunul a fost un mesaj - anatema (blestem)**, ce arată că darurile zeilor nu sunt nelipsite de preț.

STUDIU ASUPRA RISCULUI ADICȚIEI LA STUPEFIANTE ȘI
ALTE SUBSTANȚE LA CARE SUNT SUPUȘI ADOLESCENȚII DIN
LICEELE SĂTMĂRENE

- REZULTATE CUMULATE -

În vechile societăți consumul de droguri era utilizat în scopuri medicale sau ritualice. Era o « modalitate de comunicare cu zeii și între membrii unui grup ». Consumul ilicit de droguri, ca fenomen cu dimensiuni sociale a apărut în anii '50, '60. Protagonistii acestei drame, părinți, tineri, educatori, instituții sociale au fost prinși total nepregătiți pentru acest fenomen. Consumul de droguri în România s-a insinuat treptat, la început timid apoi din ce în ce mai puternic. Situația actuală prinde contururile unui fenomen social clar scăpat de sub control, astfel încât nu poate fi vorba despre stoparea lui. La ora actuală toate acțiunile ONG-urilor sau ale organizațiilor guvernamentale sunt îndreptate către încetinirea și prevenția dezvoltării acestui fenomen, însă despre stoparea lui...nici vorbă...

Datele furnizate de ANIT RO (Asociația Națională de Intervenție pentru Toxicomani) arată un număr de 185 toxicomani internați în anul 1997, cu vârste cuprinse între 20 și 22 ani. Din 1999/ 2000 până în prezent numărul celor internați a crescut semnificativ și vârsta a scăzut proporțional (și alarmant am putea adăuga !) la 18, 19 ani.

Prezentul studiu este rezultatul prelucrării datelor dintr-o baterie de chestionare aplicate în 16 licee din municipiul Satu Mare. Acest chestionar este un instrument de măsurare a riscului consumului de droguri la care sunt supuși adolescenții din liceele sătmărene. Inițiativa lui pornește de la observația tristă că mulți tineri din Satu Mare au o anumită tangență cu drogurile, au încercat sau au devenit chiar dependenți de consumul de stupefiante. Dacă până nu de mult probleme majore (declarate) de educație erau unele comportamentale, acum tinerii noștri s-au gândit să încerce să „trăiască” momentul la maxim „carpe diem”. Problema este ca o parte din ei au înțeles greșit acest dicton.

În urma ultimelor evenimente legate de tineri și droguri în Satu Mare, am decis să întreprindem o cercetare pe un lot de elevi din licee, cercetare care să vizeze cât de grav este dezvoltat acest fenomen al consumului de droguri. Lotul trebuia să cuprindă elevi din fiecare an de studiu. În Satu Mare, studiază în licee aproximativ 130.000 elevi. Din aceștia au fost selectați aleator elevi astfel încât din fiecare liceu să fie un număr aproximativ egal de elevi de fiecare nivel. Astfel, s-a ales câte o clasă din fiecare an de studiu, respectiv 4 clase per liceu din toate liceele din Satu Mare. Pentru a avea rezultate cât mai valide am realizat o sedință de instrucțiuni asupra aplicării chestionarelor la clasă. Chestionarul a fost anonim și voluntar. S-au prezentat 1.343 de elevi din cei 1.600 vizați inițial. În chestionar s-a explicat diferența dintre stupefiante, consum de droguri ilicite, țigări, nicotină, cofeină. Această explicație a fost făcută și oral de către persoana care aplica acest chestionar la clasă. S-a pus accent pe confidențialitatea informațiilor, asigurată de anonim și de voluntariat.

Aplicarea chestionarului a durat din luna aprilie 2004 până în luna iunie 2004, cu o frecvență de 2 licee pe săptămână. Rezultatele obținute sunt un semnal de alarmă atât pentru cei în măsură să intervină, cât și pentru tinerii din Satu Mare și părinții lor, cel puțin așa ar trebui să fie.

Anul de studiu	Fete	Baieti	Total
Elevi an I	230	148	
Elevi an II	228	138	
Elevi an III	176	135	
Elevi an IV	156	131	
			1.342

Tab. 1. Tabel statistic cuprinzând numărul de elevi chestionați din liceele sătmărene.

Din totalul de **1.342** elevi chestionați **declară** că

- ✚ au încercat drog cel puțin o dată (**90 %** din curiozitate): **912**
- ✚ admit că ar (/mai) încerca un drog cel puțin o dată :- constrâns: **686**
- curiozitate: **342**
- ✚ au prieteni care au consumat: - cel puțin o dată: **606**
- consuma frecvent: **85**
- ✚ cunosc preț (cel puțin aproximativ) al unei prize: **624**
- ✚ au suferit consecințe grave în urma consumului de drog: **19**
- ✚ sunt fumători: **735**

Drogurile cele mai cunoscute de acești elevi sunt: **marijuana, joint, cannabis, heroina, ecstasy si amestecuri de medicamente cu alcool (cel mai frecvent ex. romparkin cu tarii)**. Majoritatea elevilor au optat pentru: **marijuana, joint, ecstasy si tranchilizante** la întrebarea “Care din urmatoarele droguri credeți că este cel mai ușor de obținut?”. Cel mai ușor se poate obține un drog din locuri cunoscute, publice precum **cluburile, discotecile și chiar surse din străinătate**. Deși sunt locuri publice, se pare că totuși cele mai discrete și preferate de dealeri sunt cluburile.

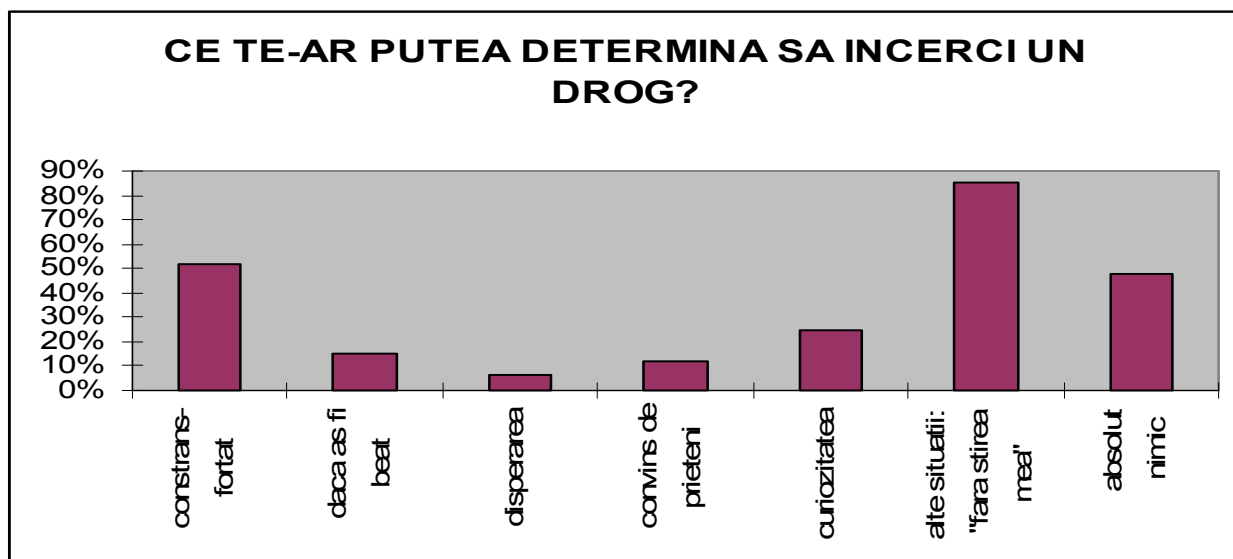
În medie **65 %** din elevi au în anturaj prieteni fumători. Media țigarilor consumate este de **17 țigări pe zi**. Din numărul celor fumători, aproximativ **80 %** au început să fumeze în intervalul de vârstă **13-15 ani**.

55 % din ei declară că beau numai **alcool slab** și numai **ocazional**. Un procent de **80 % (majoritatea fete)** preferă alcoolul în amestec cu o băutură răcoritoare. Majoritatea declară că au consumat prima dată alcool slab (preferințe: vin, șampanie, bere) la un eveniment sau în excursii.

Vârsta la care au încercat prima dată un drog majoritatea tinerilor care au declarat acest lucru se află în intervalul **14 – 17 ani și cel mai adesea din curiozitate**. Cei mai mulți încearcă marijuana (se pare că este cea mai populară dintre toate drogurile) sau joint și ecstasy. Există acea atitudine printre tinerii chestionați (aprox **10 %** au declarat asta) prin care “cu cât se vorbește mai mult despre asta și se acordă mai multă atenție, cu atât

este mai tentat un tânăr care nu a încercat încă, să încerce un drog”. Aceasta atitudine este urmată de “aș legaliza unele droguri ușoare, precum în alte țări, și astfel ar scădea tentația”. Mulți tineri, în special fete (am găsit 10 astfel de răspunsuri în chestionare) declară că “marijuana este un drog ușor de la care nu poți să faci dependență”.

Doar **55%** din răspunsurile de la întrebarea “Chiar dacă nu ai încercat până acum, crezi că vei încerca de acum înainte un drog?” corelează răspunsul “nu categoric” cu răspunsul la următoarea întrebare “Ce anume te-ar putea determina să încerci un drog?”. Majoritatea tinerilor cuprinși în intervalul de vârstă **14 – 16 ani** au răspuns “nu categoric”, la următoarea întrebare au optat pentru varianta “constrâns” sau “curiozitate”.

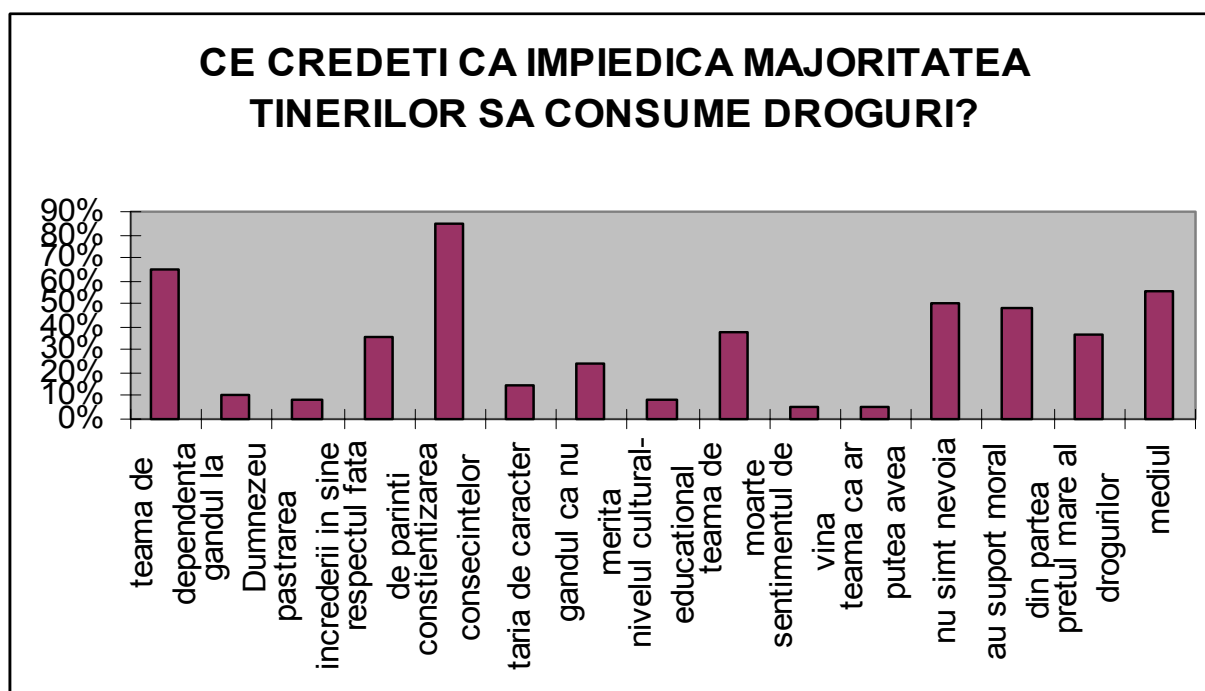
Histograma 1. Procentul răspunsurilor la întrebarea „Ce te-ar putea determina să încerci un drog?”

Deoarece au apărut mai multe prețuri pentru același drog la aceeași cantitate, ne întrebăm câți dealeri există în Satu Mare? S-a specificat că prima doză este foarte ieftină la orice drog mai apoi crește aproape dublu. De la 100.000 lei o țigară de marijuana, la 450.000 aceeași țigară. Sau 100.000 lei prima doză de cocaină sau hașiș. Pilula ecstasy pare să fie evaluată în Euro, de la 20 până la 45. Din nefericire, există și aceia care inhalează Prenadez sau prepară Molotovuri cu țării și sedative.

“Cât de mult crezi că riscă cei care consumă tutun/alcool/droguri frecvent?” au răspuns “risc de viață și moarte” **60%**. Există o medie de **25%** care nu consideră că există vreun risc în consumul frecvent al acestor substanțe (este patură cea mai vulnerabilă de elevi și cea mai expusă riscului de a dezvoltă adicție, întrucât nu sunt conștienți de riscurile implicate).

Elevii chestionați consideră în procent de **69 %** că există suficiente informații încât să-și dea seama că adicția poate avea consecințe catastrofale. **Majoritatea** au optat pentru a pedepsi dealerii sau consumatorii chiar cu închisoare pe viața sau pe un număr foarte mare de ani (ceea ce poate însemna că nu conștientizează faptul că vânzarea de stupefiante are o rețea foarte mare și foarte complexă inclusiv în și din închisoare). De

sigur, aceasta este doar o afirmație speculativă. **32 %** declară că ar fi bine venite implicarea specialiștilor, construirea de centre de dezintoxicare și înăsprirea controlului la vamă. De asemenea, un procent mic dar semnificativ de **10 %** s-ar implica în campanii împotriva consumului de droguri. Aceștia au specificat și faptul că “nu ar trebui pedepsiți consumatorii, ci ajutați, pentru ca ei sunt victime”. Cealaltă parte a monedei este aceea conform căreia nu s-ar lua măsuri nici împotriva dealerilor fie pentru ca aceasta este meseria lor, fie împotriva consumatorilor, pentru ca nu s-ar amesteca deloc, fiecare este responsabil de viața lui și de felul în care și-o conduce. Un procent de **28 %** au sugerat pedeapsa capitală și aproximativ **50 %** pedeapsa cu închisoarea și pentru dealeri și pentru consumatori.

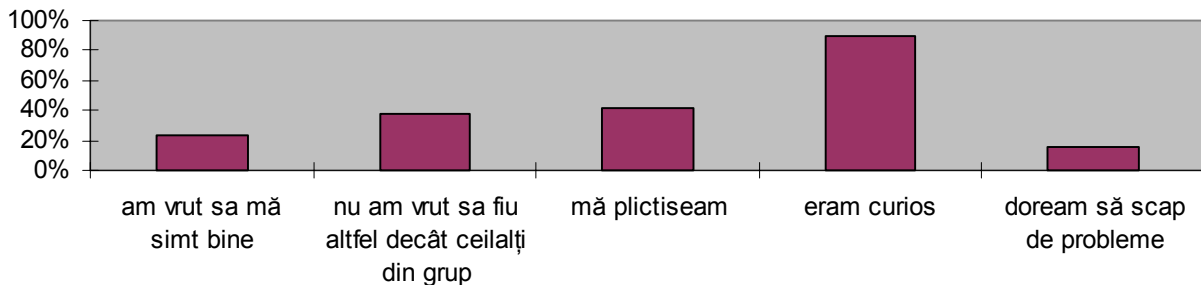

Histograma 2. Procentul răspunsurilor la întrebarea „Ce credeți că împiedică majoritatea tinerilor să consume droguri?”

Din procentaje reiese că cea mai mare bariera ar fi conștientizarea consecințelor. Corelând aceasta cu răspunsurile la întrebarea “ Crezi că tineretul este destul de informat asupra consecințelor catastrofale ale consumului de droguri?” la care “da, categoric” au raspuns doar **26 %**, credem că nu este suficienta mediatizarea informatiilor despre acestea. Este clar că mediul își are rolul lui în formarea și educarea unui tânăr, ca dovada procentul de **55 %** indicat de tineri că influența pentru consumul de drog sau împiedicarea lui. Prețul mare al drogurilor nu împiedică însă tinerii să-l încerce cel puțin o data. Însă până la a ajunge la consecințe regretabile, mai mulți factori par să contribuie la împiedicarea acestui fapt. Dovada ca, cel puțin declarativ, din cei chestionați, doar **19** au optat pentru una din variantele de răspuns la întrebarea “ Ți s-a întâmplat vreodată unul din urmatoarele lucruri în urma consumului de drog?” **5** din aceștia au fost fete si **6** răspunsuri au fost “ contact sexual pe care l-am regretat ulterior”.

Legat de aceasta este de observat procentajul obținut la varianta “nu am vrut sa fiu altfel decat ceilalti din grup” în urmatoarea diagrama:

CARE A FOST MOTIVUL PENTRU AI INCERCAT ACEST DROG?

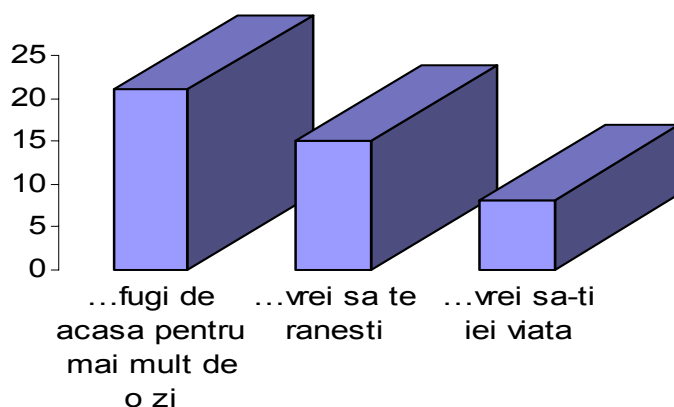

Histograma 3. Procentul răspunsurilor la întrebarea « Care a fost motivul pentru care ai încercat acest drog ? »

Este foarte interesant de observat ce i-a determinat pe tineri să încerce un drog. Se pare că cea care zgândare simțurile cel mai tare este curiozitatea. Oare elevul care a notat pe marginea chestionarului ”Eu cred că se face prea mare vâlvă pe aceasta temă și copiii devin foarte curioși de ce nu au voie să încerce, și oricum încearcă” câtă dreptate să aibă?“ drogurile să fie o soluție pentru rezolvarea problemelor personale? Majoritatea care au optat pentru această variantă sunt fete din clasele a IX-a și a X-a de studiu.

Am văzut înainte faptul că vârsta la care au încercat majoritatea un drog este de 14 – 17 ani. Cei mai mulți au încercat marijuana sau joint și ecstasy. Situația familială la cei care au tangență personală cu consumul de drog este în majoritate destramată sau un părinte necunoscut. Au existat însă și situații declarate de “situație foarte bună economică”, s-a conturat următorul scenariu “ Am încercat drog din plictiseala”, “ aș încerca numai dacă aș avea foarte mulți bani și nu aș ști ce sa fac cu ei”. Însă acești tineri dau dovadă și de labilitate emoțională. Știm cu toții că cei mai importanți factori în dezvoltarea personalității sunt: ereditatea, mediul și educația. Ereditatea iese din această discuție. Nu există date științifice care să ateste faptul că adicția la stupefiante se transmite ereditar. Rămâne să disecăm problema mediului și a educației. Dacă luăm în considerare urmatorul grafic, putem foarte ușor intui că stabilitatea în familie, concurează foarte puternic la nevoia/ dorința/ neșansa de a dezvolta adicție la stupefiante. În general pentru cei care au optat pentru una din aceste variante la sfârșitul răspunsului există o nota explicativă (raspunsul unei fete: ”am vrut să mor pentru că am pierdut casa din cauza tatălui”).

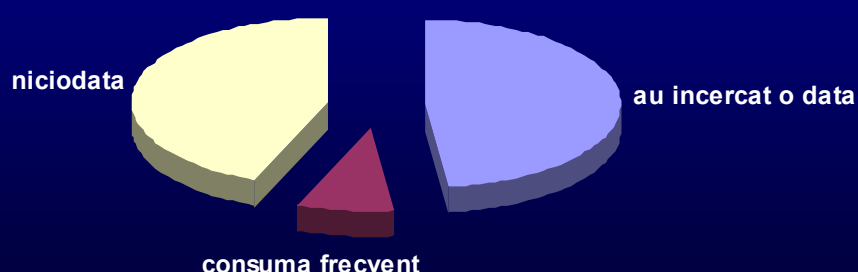
TI S-A INTAMPLAT VREODATA SA...

Histograma 4. Procentul răspunsurilor care relevă antecedente negative.

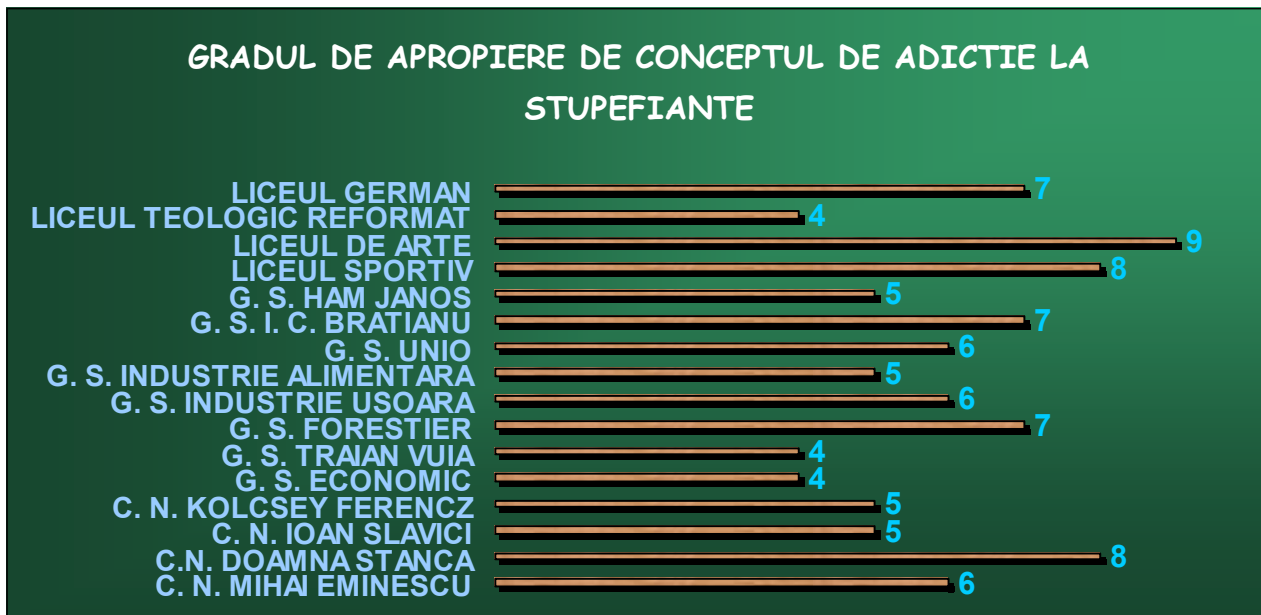
Întorcându-ne la factorul mediu, acesta este indiscutabil un factor cu mare putere asupra dezvoltării personalității. Chiar dacă tinerii pe care i-am chestionat, fie doar au încercat o dată, fie nu consumă deloc droguri și nici nu au făcut-o vreodată este alarmant faptul că în jurul lor (48 %) au încercat și ei la rândul lor, poate influențați unii de alții, poate împinși din cu totul alte motive. Este un procent mic (8 %) însa chiar și acesta ar trebui să ridice semnale întrucât este un procent declarat de tineri care au prieteni consumatori de droguri (frecvent). Dacă luăm în considerare faptul că eșantionul nostru reprezintă o pătrime din elevii sătmăreni de liceu iar răspunsurile lor indică cifre alarmante, extrapolând pe toată populația pe care o reprezintă aceștia conchidem că fenomenul adicției la stupefiante a atins proporții și se pretează luarea unor măsuri pentru a preveni tragedii de viață atât a tinerilor cât și a familiilor acestora.

CATI DIN PRIETENII TAI CONSUMA DROGURI?

Histograma 5. Procentul răspunsurilor la întrebarea « Câți din prietenii tăi consumă droguri ? »

Într-o încercare de a plasa fiecare liceu într-un interval de apropiere sau departare de conceptul de adicție de stupefiante, pe o scală de la 1 la 10, unde 10 înseamnă maximum, tangență cu acest concept, iată cum se situează liceele, prin prisma răspunsurilor și atitudinii dovedite în acest studiu:

Histograma 6. Intervale de apropiere /depărtare de conceptul de adicție de stupefiante pentru liceele din Satu Mare (Nota explicativă : pentru această histogramă s-a luat în considerare număr egal de elevi pentru fiecare liceu)

Ce anume face să diferențieze liceele atât de mult între ele? Mitul care circulă printre elevi și profesori este că școlile profesionale sunt slabe ca sistem de predare, și sunt frecventate de elevi slabi- mediocri la învățatură. Însă o mare parte din acestea se află încă destul de departe pe aceasta scală de fenomenul adicției la stupefiante. O teorie ar putea fi chiar cea emisă de elevi în răspunsurile lor conform căreia “cei care au bani mulți și se plictisesc” ar fi cei mai tentați să încerce și să consume frecvent droguri.

Desigur au existat și formulări mai naive ale elevilor în special în ceea ce privește răspunsul la ultima întrebare “Dacă ai fi în măsură, ce ai face pentru a preveni consumul de droguri?” Pedepsele pe care le-au ales se întind de la pedepse capitale la închisoare pe viață sau amenzi mai mult decât usturătoare. Însă deliciul acestor răspunsuri l-a constituit următoarele variante:

Pedepse pentru dealeri :

- duși în Siberia pentru 20 ani ;
- i-aș pune să fugă pe un disc înfocat desculț cu 80 kg de prune în spate ;
- i-aș pune să sufle în clarinet până aș scrie un roman de 3000 de pagini ;
- i-aș pune să muncească pământul !;
- consumatori : aș angaja un criminal să –i omoare pe toți (câți poate) ;
- dacă aș fi în măsură, aș face să dispară pur și simplu drogurile de pe fața pământului ;
- i-aș castra ! (pe bune !).

Pedepse pentru consumatori :

- le-aș pune un drog în față și nu i-aș lăsa să-l atingă ;
- i-aș arăta întregii lumi și apoi i-aș întreba : Sunteți mândri de voi ?;
- i-aș înrola în armata americană antitero dacă tot vor să-și ia viața singuri.

Tinerii au fost deschiși colaborării, după completarea chestionarelor foarte mulți din ei au inițiat dialoguri pe acesta temă. O mare întrebare a lor, care este și a noastră, este dacă există cel puțin un centru de dezintoxicare în orașul nostru sau în apropiere. De asemenea, o parte din ei și-au exprimat dorința de a participa la întâlniri de discuții pe aceasta temă, sau au chiar solicitat prezența unui specialist la orele de dirigenție. Cred că tinerii sunt încă la vârsta la care pot modela unele aspecte ale personalității și cu metodele potrivite și resursele de rigoare pot fi determinați și cei care au îmbrățișat acest fenomen grav, să revină la un stil de viață sănătos.

Ce putem face în momentul în care descoperim că cineva apropiat se droghează ?

1. În primul rând să identificăm **tipul drogului**.
2. Următorul pas este determinarea **efectelor adictive** : a nivelului de dependență fizică și psihică a consumatorului și nivelul de toleranță a drogului.
3. Se recomandă determinarea **funcției consumului de drog pentru persoană** (se știe că fiecare comportament îndeplinește o funcție pentru persoană : compensare, completare, anihilare, etc.)
4. În acest moment se poate face evaluarea **repercursiunilor consumului de drog asupra vieții familiale și sociale** (este știut faptul că dependența de droguri a unui individ afectează și familia și persoanele din jurul lui).
5. Se va trece apoi la **negocierea contractului de îngrijire** (educarea individului asupra efectelor, consecințelor consumului și responsabilizarea lui pentru a accepta că are nevoie de îngrijire și tratament).
6. **Tratamentul specializat...**

Nu sunt excluse perioade de recădere, remisie și în aceste cazuri se reia ciclul integral de intervenție. Este un proces îndelungat, sinuos, cere foarte multă răbdare și abilități necesare tratamentului și intervenției în caz de dependență de stupefiante. Reabilitarea unui toxicoman presupune multă răbdare, înțelegere și dragoste din partea celor apropiați. **Dependența nu este o joacă, este o dramă pentru care nu avem cuvinte să o descriem la adevarata ei intensitate.** Trupul unui toxicoman ajunge o epavă înfiorătoare

„Exageram absolut tot ceea ce mi se intampla. Parea totul în regulă și pozitiv, dar după aceea parcă eram cuprins de o ceață întunecoasă care se lăsa peste mine și mintea mea. Poți fi într-o mulțime de oameni și fără nici un motiv real să te apuce nebunia și violența. M-am speriat eu de mine.” (consumator heroina, 17 ani, SM)

Dacă recunoașteți cazuri de consumatori de stupefiante sau expuse riscului de a ajunge dependenți, vă rugăm să ne ajutați să prevenim sau să intervenim acolo unde este cazul pentru a opri acest lucru. Pentru orice întrebare sau sugestie, ne puteți contacta la adresa de e-mail :

unitipentruviata@consultant.com

Vi se va răspunde cu toată seriozitatea si promptitudinea !

CAMPANIA ANTIDROG “UNIȚI PENTRU VIAȚĂ”

Satu Mare

2004